

KUNNAN TÄRKEIN PÖYTÄ ON LASTEN RUOKAPÖYTÄ.

HYVINVOINTI-
Nykytila.fi
KERTOMUKSEEN

no. 7(7)

RUOKAKUNNAN TYÖKALUT & TOIMINTAMALLIT

MIKÄ?

Nykytila.fi on ruokakasvatuksen arviointityökalu kunnan ja maakunnan hyvinvointikertomustyöhön. Verkkopalvelussa voi tarkastella arvioinnin tuloksia oman kunnan lisäksi maakunnan tasolla. Palvelusta löytyy myös vertailutietoa muista kunnista.

Kunnan päiväkodeissa ja kouluissa toteutettujen nykytila-arviointien pohjalta hyvinvointikertomukseen ja -suunnitelmaan voidaan kirjata lasten ruokailua ja ruokakasvatusta koskevat:

- ✓ tavoitteet ja konkreettiset toimenpiteet
- ✓ resurssit ja vastuutahot
- ✓ seuranta- ja arviointimittarit.

MIKSI?

Kuntapoliittiset päätökset luovat perustan lasten ruokailun ja ruokakasvatuksen toteuttamiselle varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Asian kirjaaminen osaksi kunnan keskeistä strategisen johtamisen asiakirjaa, hyvinvointikertomusta, mahdollistaa:

- ✓ ruokakasvatuksen tunnistamisen ja hyödyntämisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen keinona koko kunnassa
- ✓ ruokakasvatustyön johtamisen ja riittävän resursoimisen kunnanvaltuustotasolta lähtien.

KENELLE?

Hyvinvointikertomuksen laatimisesta vastaavat tahot, kuten hyvinvointityöryhmä ja -koordinaattori. Työhön on tärkeää osallistaa lasten ravitsemuksen ja ruokakasvatuksen asiantuntija, kuten ravitsemusterapeutti, ruokapalvelun edustaja, kotitalousopettaja tai muu ruokakasvatukseen perehtynyt ammattilainen sekä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen edustajat.

Nykytila.fi:n indikaattorit tuovat esiin varhaiskasvatuksen ja koulun ruokailusuositusten pääkohdat ja auttavat kohdentamaan hyte-työtä kunnassa suositusten suuntaisesti.

Eri yksiköiden toimintakäytännöt yhtenäistyvät.

Ruokakasvatuksesta tulee tavoitteellista toimintaa, jolle määritellään vastuutahot ja johon kohdennetaan resursseja.

Ruokakasvatuksen rooli osana lasten hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä vahvistuu.

”Työkalua on käytetty maakunnan hyvinvointikertomuksessa kuvaamaan maakunnan ruoka- ja ravitsemuskasvatuksen tilaa varhaiskasvatuksessa ja peruskoulussa. Tästä on nostettu kehittämis-kohteita hyvinvointisuunnitelmaan.”

”Ruoka- ja ravitsemuskasvatuksesta on vähän tietoa organisaatiotasolta. Työkalu vastaa tähän tarpeeseen ja on aito kehittämisen työkalu.”

”Työkalu edistää tiedolla johtamista kunnan ruokakasvatuksen ja ruokailun kehittämistyössä.”

MITEN?

1

Asettakaa hyvinvointisuunnitelmaan tavoitteeksi ruokailusuositusten mukainen ruokailu ja ruokakasvatus päiväkodeissa ja kouluissa.

3

Poimikaa kunnan tilannetta kuvaavat indikaattorit nykytila.fi -verkkopalvelusta osaksi (laajaa) hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa.

5

Valitkaa käytännön toimenpiteet ja vastuutahot niiden toteuttamiselle sekä määrittäkää käytettävissä olevat resurssit ruokakasvatuksen kehittämiseksi.

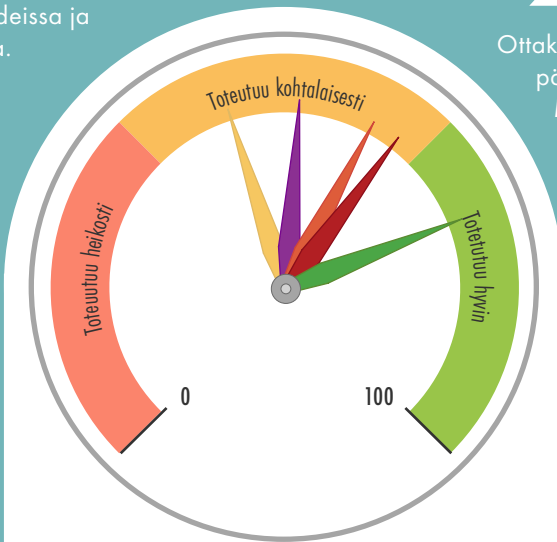
ESIMERKKI

Lapinlahden hyvinvointisuunnitelmaan 2021-2025 päiväkotien ja koulujen ruokakasvatus on nostettu tavoitteelliseksi kehittämiskohteeksi.

Toimenpiteiksi on esitetty: Vaikuttavat menetelmät (Neuvokas perhe, Sapere, Maistuva koulu, Kehuva) otetaan aktiiviseen käyttöön ja seurantaan. Varhaiskasvatuksen ja koulun yhteisen ruokakasvatustyöryhmän toimintaa aktivoidaan ja sen kokoonpanoa ja tehtäviä jäsenetään. Ruokakasvatustyössä osallistetaan lapsia, nuoria ja huoltajia. Nykytila.fi -työkalua hyödynnetään säännöllisesti toimintojen suunnittelussa varhaiskasva-

tuksessa, perusopetuksessa ja ravitsemis- palveluissa. Perhepäivähoitajille tarjotaan vahvempaa tukea. Perheviestintää vahvistetaan ja säännöllisestään kaikilla toimialoilla. Myös kuntapäättäjäviestintää vahvistetaan ja säännöllistetään.

Vastuutahoina toimivat: sivistyspalvelut, nuorisotyö, terveydenhoitajat, liikunta-toimi, ravitsemusterapeutti, ruokapalvelu,

- Ruokakasvatuksen tuki ja jatkuvuus
- Ruokakasvatus osana kasvatusta ja opetusta
- Ruokailun järjestäminen ja kehittäminen
- Monipuolinen ja riittävä ateria
- Ruokakasvatusta edistävä yhteistyö

2

Ottakaa käyttöön Nykytila.fi -työkalu päiväkodeissa ja kouluissa. Ks. *Nykytila.fi itsearviointityökaluna* -toimintamalli.

4

Tarkastelkaa tulosten perusteella, mitkä asiat toteutuvat hyvin ja mitkä vaativat jatkossa erityistä huomiota.

hyvinvointikoordinaattori, johtoryhmä (HYTE-ryhmä), luottamus-henkilöt/palvelulautakunta.

Seurantamittarina käytetään Nykytila.fi -verkkopalvelun indikaattoreita.

MUISTA

Ruokakunnan Policy Brief sisältää kolme konkreettista askelta kuntien päätöksentekoon ruokakasvatuksen edistämiseksi varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Policy Briefin avulla viestit ruokakasvatuksen tärkeydestä kuntapäättäjille.

RUOKA
KUNTA

Ruokailua ja terveyttä

TULEVAISUUDEN
KUNTAPÄÄTTÄJIEN
HYVINVOINTIA
TUKEMASSA.

www.ruokakunta.com

”Ruokakunnan työkalut ja toimintamallit” on sarja käytäntöjä ja toimintamalleja, joita kunnat voivat hyödyntää oman ruokakasvatustyönsä suunnittelemisessa ja kehittämisessä.

Mallit on luotu Ruokakunta-hankkeen aikana ja niitä on kehitetty kolmessa eri maakunnassa toteutettujen kokeilujen, oppien ja kokemusten pohjalta.

neuvokas
perhe

KIRNU
KREATIV

Julkaisu on toteutettu terveyden edistämisen määrärahalta (STM).